

معاون وزیر کشور:

باید سالانه حداقل ۱۵۰ هزار هکتار
به فضای سبز کشور اضافه شود

اهمیت احداث پارک‌های موضوعی
در افزایش مشارکت اجتماعی بانوان

درخواست رییس سازمان محیط‌زیست
از وزیر کشور درباره فضای سبز شهری

باغت آباد! شهر من

معاون اجرایی رییس جمهور:

پیرامون ریل‌های مترو که قم
تبدیل به فضای سبز شهری می‌شود

اقدامات شهرداری قم در حوزه
ایثار و شهادت قابل تقدیر است

۶ نکته مهم برای نگهداری گیاهان
آپارتمانی در تابستان

آب بی نهایت

N A R V A N

نشریه آموزشی، علمی و خبری
سازمان پارک‌ها، فضای سبز و زیباسازی شهرداری قم

● شهریور ماه ۱۴۰۱ ● NARVAN. No.17 ●

سرِ ارادتِ ما و آستانِ حضرت دوست

رونمایی از سردیس شهدای استان و برگزاری آیین سیاه پوشانی ماه عزای حسین (ع)
توسط سازمان زیباسازی شهرداری قم

معاون اجرایی رییس جمهور:

پیرامون ریل‌های مترو که قم تبدیل به فضای سبز شهری می‌شود

معاون اجرایی رییس جمهور گفت: ریل‌های مترو که قم که سالها مغفول مانده و به آینه دق مردم تبدیل شده بود به زودی توسط شهرداری قم به بلوار سبز مفرح شهری تبدیل خواهد شد. سید صولت مرتضوی روز سه شنبه در دیدار با تولیت آستان مقدس حضرت معصومه سلام الله علیها، بیان کرد: حدود ۱۵ کیلومتر ریل مترو که در قم در حال جمع آوری است، وی بیان کرد: در قالب سال گذشته رییس جمهور به قم مصوبات و تصمیمات خوبی در حوزه‌های مختلف تصویب شده است و سال ۱۴۰۰، ۲۶ درصد بیشتر از تعهدات انجام شده سفر رییس جمهوری اعتبار به این استان اختصاص یافته است. مرتضوی اظهار داشت: راه اندازی کارخانه چادر مشکلی با ظرفیت تولید سالانه ۱۸ میلیون متر مربع پارچه از طرح‌های شاخص استانی در قالب سرمایه گذاری ۳۲ میلیون دلاری است. معاون اجرایی رییس جمهور گفت: با راه اندازی کارخانه چادر مشکلی قم، شهر کرد و اصفهان نیاز کشور به صورت کامل برطرف می‌شود. وی یادآور شد: هم اکنون برای ۵۰ درصد متقاضیان زمین در طرح نهضت ملی زمین تأمین شده و با الحاق اراضی ۵۶۰ زمین مورد نیاز برای سایر متقاضیان نیز برطرف خواهد شد. مرتضوی افزود: برای ساماندهی ضلع شرقی حرم مطهر نیز تصمیمات خوبی در قالب سفر رییس جمهوری گرفته شده است. وی با بیان اینکه مترو، مونوریل و فرودگاه سه

طرح کلان قم است، در این سفر نسبت به آنها تصمیم‌گیری می‌شود، اضافه کرد: داشتن فرودگاه برای قم یک ضرورت است و باید وضعیت این پروژه از بن بست کنونی خارج شود. وی با تأکید بر مدیریت وضعیت مونوریل قم ابراز داشت: یکی از اولویت‌های و سیاست‌های دولت احیای دریاچه نمک است و هم اکنون یک ماده قانونی در خصوص آن فعال شده است.

درخواست رییس سازمان محیط‌زیست از وزیر کشور درباره فضای سبز شهری

در حفظ محیط‌زیست از آن‌ها استفاده کرد. به همین منظور به پیوست توصیه‌های تخصصی محیط‌زیستی مدیریت مطلوب فضای سبز در پارک‌های درون شهری جهت استحضار و ابلاغ به نهادهای مرتبط برای همکاری در این امر ارسال می‌شود. در پیوست این نامه به مدیریت پوشش گیاهی، منابع آب، انرژی، پسماند فضای سبز و پارک‌های درون شهری همچنین به اختصاص فضاهای استراحت، آموزشی و ورزشی، استفاده از نمادهای محیط‌زیستی مناسب با نصب تابلوها و بلبورهای آموزشی و مدیریت حیات وحش در فضای سبز و پارک‌های درون شهری تأکید شده است

میان توسعه اجتماعی، زندگی شهری و حفظ محیط‌زیست ضرورت ناپذیر است. مدیریت سبز به مفهوم استفاده بهینه از منابع و ایجاد تعادل بین منابع و مصارف سرمایه‌های طبیعی و حیاتی با لحاظ همه جوانب و در تمام ابعاد آن کمک شایانی در دستیابی به این هدف خواهد کرد. نظر به این که پارک‌ها و فضاهای سبز شهری جزء لاینفک به شمار می‌روند که دارای کارکردهای مختلفی از جمله حفظ تنوع زیستی، بهبود و تلطیف هوا، تفریح و تفرج و اثر زیباشناختی هستند و مدیریت آن‌ها یکی از جنبه‌های مدیریت تنوع زیستی در زیستگاه‌های شهری محسوب می‌شود، با اتخاذ تدابیر لازم جهت مدیریت بهینه آن‌ها، می‌توان

رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست در نامه‌ای از وزیر کشور درخواست کرد که با اتخاذ تدابیر لازم برای مدیریت مطلوب فضای سبز و پارک‌های درون شهری، در اجرای توصیه‌های تخصصی محیط‌زیستی همکاری کند. در متن نامه علی‌سلاجقه به احمد وحیدی آمده است: احتراماً، استحضار دارند محیط‌زیست اصلی‌ترین مؤلفه حیات بشری، بستری برای ایجاد شرایط مطلوب زندگی، تکامل و توسعه محسوب می‌شود. لذا اهتمام در جهت پایداری منابع محدود طبیعت و برقراری تعادل

تقدیر از توسعه فضای سبز شهری در سال‌های گذشته

به‌خصوص در رشته‌های باستانی، کشتی پهلوانی، کبندی، اسکواش، تکواندو و کاراته دارد. وی با بیان اینکه توسعه ورزش روستایی از اولویت‌های مهم این اداره کل در سال جاری است، ابراز کرد: برخی از هیأت‌های ورزشی استان با کمبود فضای اداری و سالن‌های ورزشی مجهز روبه‌رو هستند.

شهردار قم، تغییرات ملموسی در فضای سبز و سیما و منظر شهری شاهد هستیم. وی ادامه داد: سرانه ورزشی قم ۵۰ سانتی‌متر به ازای هر فرد بوده که در مقایسه با میانگین کشوری یک و نیم‌متر با کمبود و فقر سرانه‌ها روبه‌رو است. مدیرکل ورزش و جوانان استان قم خاطر نشان کرد: استان قم وضعیت روبه‌رشدی در ورزش

مدیرکل ورزش و جوانان استان قم گفت: در سال‌های اخیر تغییرات ملموسی در فضای سبز و سیما و منظر شهری شاهد هستیم. ابراهیم سانی‌خانی در دیدار هادی‌ساعی رییس فدراسیون تکواندو با دکتر سید مرتضی سقائیان‌نژاد شهردار قم، اظهار داشت: از زمان روی کار آمدن دکتر سقائیان‌نژاد در کسوت

سر مقاله

محمد جواد مختاری
سردبیر

سر ارادت ما و آستان حضرت دوست

مجلسه‌سازی شاخه‌ای از هنرهای تجسمی که به بازنمایی اشیاء واقعی یا خیالی با مواد جامد نظیر چوب، سنگ و فلز در سه بُعد می‌پردازد و از اموری است که مشمول حکم فقهی واقع شده است. فقها درباره حکم مجلسه‌سازی دیدگاه متفاوتی دارند؛ ایشان با توجه به روایات، ملاک‌هایی برای حکم حرمت مجلسه‌سازی معرفی کرده‌اند. «حکایت‌گری» و «تشبیه به خالق» و یا استفاده از مجلسه جهت تعظیم و پرستش مواردی است که به عنوان ملاک حرمت در بین فقها ذکر شده اما از نظر اغلب فقها حرمت مجلسه‌سازی صرفاً منوط به وجود این ملاک‌ها بوده و در غیر این صورت، آن را حرام نمی‌دانند. هنر مجلسه‌سازی در ایران تحت تأثیر حکم فقهی آن فراز و فرودهای داشته است. اما امروزه در کشور ما مجلسه‌هایی برای بازنمایی مفاهیم اعتقادی، دینی و سیاسی ساخته و در سطح شهرها نصب می‌شوند. از دوره قاجار و در پی سفرها به برخی کشورهای اروپایی، مجلسه به عنوان عنصری زیباساز در فضای شهری ظهور یافت؛ اما مجلسه‌سازی در این دوره به صورت عمومی مقبولیت نیافت و همچنان به عنوان هنری مهجور باقی ماند. در دوره پهلوی اما، تدریس مجلسه‌سازی در کنار دیگر رشته‌های هنری در مدرسه صنایع مستظرفه آغاز شد و سپس با تأسیس دانشکده هنرهای زیبا در سال ۱۳۱۹ شمسی گسترش یافت. همچنین با تدوین قانون توسعه معابر در سال ۱۳۱۲ شمسی، مجلسه‌هایی در میادین نصب شد و ساخت پیکره‌هایی از شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی رو به گسترش نهاد. مجلسه‌سازی در این دوره با کمک برخی نهادها مانند «انجمن آثار ملی»، با آثاری از مجلسه‌سازانی نظیر ابوالحسن صدیقی به اوج خود رسید و مجلسه‌های معروفی چون مجلسه فردوسی، مجلسه خیام، مجلسه سعدی، مجلسه ابن سینا و نادر شاه افشار که امروزه نیز موجودند، ساخته شد. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران و به دنبال عواملی چون استفاده رژیم شاهنشاهی از مجلسه به عنوان یک رسانه، هنر مجلسه‌سازی کمی به حاشیه رفت اما با پیگیری و تلاش برخی مجلسه‌سازان و استفتاء از فقیهان راه برای مجلسه‌سازی هموار شد. امروزه مجلسه‌سازی در جمهوری اسلامی ایران که هیچ‌گونه انگیزه ناپسند در آن وجود ندارد به عنوان یک هنر ارزشمند محسوب می‌شود. مجلسه‌سازی پس از انقلاب در خدمت بازنمایی مفاهیم اعتقادی و دینی و همچنین نمادسازی مفاهیم انقلاب و مضامین مرتبط با جنگ تحمیلی مانند مقاومت، رشادت و فرهنگ شهادت، قرار گرفت و مجلسه‌هایی نظیر مجلسه «عروج»، «مادر شهید»، «تختی» و... ساخته و نصب شد. و امروزه در کشور ایران مجلسه‌هایی از برخی شخصیت‌های سیاسی، مذهبی و همچنین تندیس‌هایی از برخی شهدای جنگ تحمیلی و پس از آن ساخته و در سطح شهرها نصب می‌شود. در قم نیز سازمان زیباسازی، با برگزاری سه دوره سمپوزیوم ساخت سردیس شهدای والا مقام استان توانسته نقش تأثیرگذار در ترویج فرهنگ ایثار، مقاومت و شهادت با استفاده از زبان هنر ایفا کند.

اهمیت احداث پارک‌های موضوعی در افزایش مشارکت اجتماعی بانوان

روانی را از کارکردهای مهم بوستان بانوان دانست و گفت: احداث پارک‌های موضوعی و مخصوص در شهر قم باعث افزایش مشارکت اجتماعی و نشاط در بین بانوان شهر خواهیم بود. رییس کمیته بانوان شورای اسلامی شهر قم با بیان اینکه یکی از الزامات مهم در احداث بوستان بانوان در قم تجهیز و تأمین زیرساخت‌های جذاب ورزشی، تفریحی و فرهنگی برای حضور دختران و زنان شهر است، افزود: انتظار می‌رود با توجه به نیاز بانوان شهر بوستانی با وسعت بسیار بیشتر به‌عنوان بوستان مادر که در برگزیده فضاهای ورزشی، فرهنگی و اجتماعی و همچنین فضای مناسب مادر و کودک باشد، ایجاد گردد.

و فعالیت بانوان شهر ایجاد خواهد کرد. عضو هیأت رییس شورای اسلامی شهر قم با بیان اینکه هم‌اکنون هشت بوستان بانوان در اختیار بانوان قمی قرار دارد، گفت: توسعه و افزایش بوستان بانوان به‌خصوص در مناطق پرجمعیت شهری جزء اولویت‌های شورای اسلامی شهر قم است. وی با اشاره به برنامه‌های مجموعه مدیریت شهری جهت احداث بوستان در منطقه دو نیز تصریح کرد: برای احداث بوستان بانوان در این بافت پرجمعیت و مترکم شهری نیز تملک اراضی در منطقه دو با اعتبار ۱۸۰ میلیارد ریال انجام و در یک منطقه دیگر نیز در حال انجام بوده که به‌زودی عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد. نیازمند، آرامش

قم باعث افزایش مشارکت اجتماعی و نشاط در بین بانوان شهر خواهد شد. نرجس نیازمند افتتاح ۱۳ پروژه شهری قم با اعتباری افزون بر ۱۳۰۰ میلیارد ریال را مورد توجه قرار داد و اظهار داشت: بهره‌برداری از فاز نخست بوستان حضرت مریم برای افزایش سرانه‌های تفریحی بانوان شهر و بسترسازی جهت گذران اوقات فراغت یکی از نیازهای مهم منطقه یک شهر است. وی ادامه داد: فاز اول بوستان حضرت مریم در مساحتی افزون بر ۳ هزار مترمربع در اختیار شهروندان قرار گرفت و با تملک و احداث فازهای دوم و سوم آن، مساحت این بوستان ویژه بانوان به حدوداً به ۱۰ هزار مترمربع می‌رسد که شرایط مطلوب‌تری جهت حضور

عضو هیأت رییس شورای اسلامی شهر قم آرامش روانی را از کارکردهای مهم بوستان بانوان دانست و گفت: احداث پارک‌های موضوعی و مخصوص در شهر

معاون وزیر کشور:

باید سالانه حداقل ۱۵۰ هزار هکتار به فضای سبز کشور اضافه شود

معاون وزیر کشور و رییس سازمان مدیریت بحران گفت: باید حداقل سالانه حدود ۱۵۰ هزار هکتار به فضای سبز کشور اضافه شود و این کار امکان پذیر است به خصوص با کشت درخت‌های میوه دار که مورد تأکید رهبر معظم انقلاب نیز هست. محمد حسین نامی افزود: پارسال در خوش‌بینانه‌ترین حالت حدود ۱۹ میلیون اصله نهال در سراسر کشور کاشته شد در حالی که این عدد باید به بیش یک میلیارد نهال برسد و فاصله زیادی با وضع مطلوب داریم که البته باید از علم جدید برای کاستن از این فاصله استفاده کرد. او اضافه کرد: افزودن روزانه به فضای سبز، جنگل‌ها و مراتع کشور می‌تواند به پایداری آب در کشور کمک کند چرا که جنگل‌ها و مراتع آب را در خود نگه می‌دارند. وی ادامه داد: قبلا قدرت گرفتن قلمروهای ژئوپلیتیکی کشورها با قدرت نظامی شکل می‌گرفت اما بعد از جنگ سرد، توسعه این قلمروها با قدرت اقتصادی محقق شد و اکنون پس از شیوع کرونا و در دوره پساکرونا قلمروهای ژئوپلیتیکی کشورها فقط با حفظ فضای سبز و توسعه زیست محیطی شکل می‌گیرد. رییس سازمان مدیریت بحران کشور گفت: هر کشوری که نتواند قلمرو فضای سبز خود را

توسعه دهد در حقیقت می‌تواند وزن ژئوپلیتیکی خود را در جهان افزایش دهد. نامی افزود: برخی از کشورها از جمله ۲ کشور همسایه در اطراف ما به سرعت در حال توسعه و افزایش وسعت فضای سبز خود هستند و ما نیز باید در این مسیر قدم برداریم. رییس سازمان مدیریت بحران کشور به شیوه کشت هیدروپونیک یا همان کشت بدون خاک گیاه در محلول آب و املاح پرداخت و گفت: باید با اتکا به کشت محصولات هیدروپونیک به ویژه در محیط‌های کم آب و خشک توجه شود. نامی افزود: مجموع مساحت کشور هلند کمتر از سه استان شمالی ایران است اما این کشور با بهره‌گیری از روش‌های نوین کشت از جمله هیدروپونیک در حال حاضر برای ۵۸۰ میلیون نفر غذا و محصولات لبنی تولید می‌کند، در این شیوه کشت، محصولات کشاورزی به شکل سالم و چندین برابر شیوه‌های سنتی تولید می‌شود. رییس سازمان مدیریت بحران کشور گفت: بحث آب در منطقه در حال حساس شدن است و کنواسیون‌های بین‌المللی حقوق رودخانه‌ها و دریاها در جهان شناخته شده است اما گاهی برای اجرای مفاد این قوانین با برخی همسایه‌ها

مدیر منطقه یک شهرداری قم:

احداث بوستان بانوان منطقه یک قم در ۳۳۰۰ مترمربع با هزینه ۸۵ میلیارد ریالی

مدیر منطقه یک شهرداری قم از احداث بوستان بانوان این منطقه با هزینه ۷۵ میلیارد ریالی بابت تملکات و ۱۰ میلیارد ریالی برای احداث ابنیه و فضای سبز خبر داد. مجید محمدرضاخانی با اشاره به اهمیت احداث بوستان بانوان در منطقه یک اظهار داشت: شهرداری در سال‌های گذشته در راستای ایجاد فضای مناسب

بانوان، احداث بوستان‌هایی در سطح مناطق را صورت داده است. وی با بیان اینکه بوستان بانوان منطقه یک نیز در مراحل پایانی فاز نخست خود قرار دارد، ابراز کرد: ۷۵ میلیارد ریال هزینه تملکات این بوستان شده است. مدیر منطقه یک شهرداری قم کل متراژ کل این بوستان را سه هزار و ۳۰۰ مترمربع است، تصریح کرد: برای این بوستان ۳۳۶ مترمربع زمین‌بازی کودکان، ۱۱۸ مترمربع کفپوش، ۱۰ سکوی نشیمن، ۶ دستگاه وسیله تندرستی و ورزشی در این بوستان پیش‌بینی شده است. وی ادامه داد: همچنین ۴۵ متر نرده سیمانی، ۱۳ عدد نیمکت، ۲۶ پایه چراغ روشنایی، ۷ عدد سطل زباله ثابت نیز برای این بوستان در نظر گرفته شده است. محمدرضاخانی هزینه احداث ابنیه و فضای سبز را عددی حدود ۱۰ میلیارد ریال دانست و افزود: ۵۵۲ مترمربع کاشت فضای سبز و گیاه مانند رز، نسترن و گیاهان دائمی، ۱۴۳ مترمربع کاشت گل‌های فصلی و هزار و ۲۸۵ مترمربع چمنکاری نیز در این بوستان انجام می‌شود.

مدیر منطقه ۸ شهرداری قم خبر داد:

پیش‌بینی توسعه ۸ هکتاری فضای سبز پردیسان قم در سال جاری

محمدحسین علی‌اکبری با اشاره به اهمیت توسعه هر چه بیشتر فضای سبز شهری اظهار داشت: فضای سبز نقش بسزایی در ارتقای سطح نشاط و شادابی شهر داشته و در این خصوص مدیریت شهری اهتمام ویژه‌ای را در دستور کار خود قرار داده است. وی با بیان اینکه برنامه مدیریت شهری این بوده که کاشت درختان مثمر در دستور کار باشد، ابراز کرد: از میان درختان مثمر انار، زیتون و توت و از میان درختان غیر مثمر نارون و پده کاشت می‌شوند. مدیر منطقه هشت شهرداری قم با اشاره به اینکه قسمت قابل توجهی از کاشت‌ها در حاشیه معابر خواهد بود خاطر نشان کرد: بلوار ۲۲ بهمن، خیابان اردیبهشت و معابر مسکن مهر از جمله معابری بوده که بیشترین کاشت درخت را به خود اختصاص داده‌اند.

سرپرست سازمان فرهنگی اجتماعی ورزشی خبر داد:

اجرای مستمر برنامه‌های فرهنگی ورزشی در بوستان‌های قم

سرپرست سازمان فرهنگی اجتماعی ورزشی شهرداری قم با اشاره به اینکه فضای بوستان‌ها باید فضایی مناسب برای حضور خانواده‌ها باشد، گفت: متأسفانه برخی اقدامات این فضای امن خانوادگی را خدشه دار کرده و مطلوب نیست و باید برای آن تدبیر شود. حجت‌الاسلام و المسلمین سید احمد طباطبایی‌نژاد با اشاره به اینکه فضای بوستان‌ها باید فضایی مناسب برای حضور خانواده‌ها باشد، اظهار کرد: متأسفانه برخی اقدامات این فضای امن خانوادگی را خدشه‌دار کرده و مطلوب نیست و باید برای آن تدبیر شود. وی با بیان اینکه برخی معضلات ایجاد شده در بوستان‌ها در اثر ناآگاهی برخی شهروندان است، گفت: باید درباره کارکرد بوستان‌ها و اختصاص آن به خانواده‌ها اطلاع‌رسانی شود و حضور حیوانات و یا کشیدن قلیان و دخانیات در بوستان‌ها به هیچ عنوان مطلوب نیست. سرپرست سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری قم، اجرای برنامه‌های فرهنگی در بوستان‌ها را طرح دیگری برای بهبود فضای این اماکن عنوان و ابراز کرد: ما برنامه‌های مختلف ورزشی و فرهنگی از جمله جنگ شادی را در بوستان‌ها به صورت مستمر با هم‌افزایی دیگر نهادهای فرهنگی شهر اجرا می‌کنیم تا بتوانیم شاهد اتفاقات خوبی در شهر باشیم.

رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر قم مطرح کرد:

اقدامات شهرداری قم در حوزه ایثار و شهادت قابل تقدیر است

نام‌گذاری شهدا بر برنامه‌ای در گلزار شهدا در روز پنجشنبه ۱۳ مرداد و به‌عنوان اجازه از شهدا برگزار می‌شود. وی اهدای سند هویتی شهید به خانواده شهدا را نیز عنوان کرد و گفت: در این برنامه به خانواده شهدایی که نام آن‌ها ثبت‌شده، سند هویتی اهدا می‌شود و امیدواریم گام بزرگی در معرفی شهدا به نسل جدید و تثبیت هویتی دینی و انقلابی شهر برداریم. سبحانی در ادامه با تأکید بر تسهیل نام‌گذاری معابر و شوارع به نام شهدا خاطر نشان کرد: باید شناسایی شهدای شهرداری و تقدیر و بزرگداشت خانواده شهدا در اولویت برنامه‌های کمیته قرار گرفته و خانواده شهدا در مراسم رومانی از تابلوها حضورداشته باشند.

و شهادت قابل تقدیر است. دکتر سید مجتبی سبحانی ثابت در پنجمین جلسه کمیته ایثار و شهادت شهرداری قم، با تأکید بر توجه شهرداری در اجرای برنامه‌هایی با موضوع ایثار و شهادت اظهار داشت: اقدامات شهرداری در حوزه ایثار و شهادت قابل تقدیر است. وی از رونمایی بیش از ۲۰۰ تابلوی کوچی به نام شهدا خبر داد و افزود: در طرح کوچی‌های آسمانی ۲۰۰ تابلو جدید به نام شهدا آماده‌شده که ۱۶۰ تابلو نصب‌شده است و در سال گذشته نیز ۱۴۰ معبر به نام شهدا نام‌گذاری و نصب شد. رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر قم تصریح کرد: طرح کوچی‌های آسمانی و رونمایی از بیش از ۲۰۰ تابلو

سبحانی رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر قم با تأکید بر توجه شهرداری در اجرای برنامه‌هایی با موضوع ایثار و شهادت اظهار داشت: اقدامات شهرداری در حوزه ایثار

مدیر منطقه ۶

سه بوستان جدید در منطقه ۶ قم احداث می‌شود

یکی از فقیرترین مناطق از نظر فضای سبز در قم و حتی در سطح کشور است؛ ولی در چند سال گذشته اقداماتی در جهت ایجاد فضای سبز آغاز شده است که در همین راستا با برنامه‌های شهرداری و پیگیری‌های شورای شهر به دنبال ایجاد بوستان‌های جدید در این منطقه هستیم.

مدیر منطقه ۶ شهرداری قم با تأکید بر اینکه از سال گذشته رایزنی و جلسات مختلفی با مسئولان شهرداری و اعضای شورای شهر برای رسیدگی به وضعیت این منطقه برگزار شده است، ابراز کرد: مقرر شد در بافت فرسوده برخی ملک‌های قدیمی که برای ایجاد فضای سبز مناسب بوده را تملک کنیم که در این راستا سه ملک انتخاب‌شده و در حال طی روند اداری است. تر کمن ادامه داد: در طرح تفصیلی این منطقه زمین برای فضای سبز قرار داده نشده و این موضوع کار را مشکل‌تر می‌کند که ابتدا باید جانمایی صورت گیرد و سپس در کمیسیون ماده پنج تغییر کاربری انجام شود و در ادامه اگر مالکین توافق کنند که کار انجام می‌شود، والا این روند طولانی‌تر خواهد شد. وی خاطر نشان کرد: سرانه فضای سبز در منطقه ۶ به میزان یک و ۶ دهم سرانه شهری است که این سرانه کمی بشمار می‌آید و به همین دلیل منطقه ۶

مدیر منطقه ۶ شهرداری قم با اشاره به کم بودن سرانه فضای سبز این منطقه گفت: مقرر شده در بافت فرسوده برخی ملک‌های قدیمی که برای ایجاد فضای سبز مناسب بوده را تملک کنیم که در این راستا سه ملک انتخاب‌شده و در حال طی روند اداری است. احمد تر کمن با اشاره به اینکه منطقه ۶ یکی از کم سرانه‌ترین مناطق از لحاظ سرانه فضای سبز است اظهار کرد: بافت این منطقه قدیمی است و ساخت‌وسازها در آن انجام‌شده ولی برنامه ویژه‌ای برای افزایش سرانه فضای سبز آن نبوده است. وی با بیان اینکه منطقه ۶ در محدوده قدیمی و بافت فرسوده قرار دارد و توسعه مناسبی در آن صورت نگرفته است، گفت: خیابان امامزاده ابراهیم (ع) از ابتدای کشاورز و قلعه کامکار در بافت قدیمی و فرسوده قرار دارند که متأسفانه در سنوات قبل هیچ‌گونه سرانه فضای سبز برای بافت قدیمی در نظر گرفته نشده است.

سرارادتِ ما و آستان

در آستانه ورود به ماه محرم و هم‌زمان با برگزاری آیین سیاه‌پوشانی شهر مقدس قم، از ۱۱ سردیس جدید شهیدان به همت سازمان زیباسازی شهرداری قم رونمایی شد. شهیدان آیت‌الله محمد صدوقی، امیر محمد فراتشاهی، حسین

چیزی که امروز در شهر رقم می‌خورد حاصل برنامه‌ریزی و فعالیت مجموعه مدیریت شهری است.

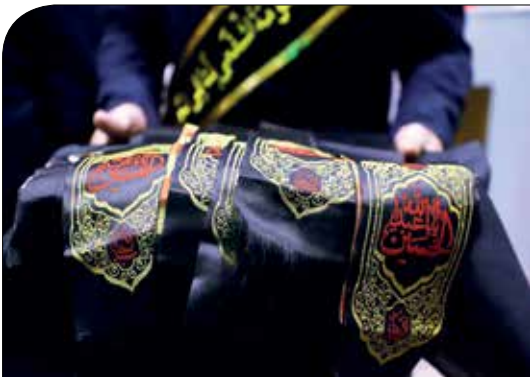
بسیج امکانات شهرداری قم برای تعظیم شعائر حسینی (ع) و ماه محرم
معاون محیط‌زیست و خدمات شهری شهرداری قم با تأکید بر بسیج همه امکانات برای خدمات‌رسانی به زائران و مجاوران شهر قم هم‌زمان با ماه محرم، گفت: در بین نیروها و مدیران شهری شاهد هم‌افزایی بسیار مطلوبی جهت خدمت‌گزاری و تعظیم شعائر دینی هستیم. مهدی اصفهانیان مقدم در آیین آغاز برنامه‌های شهرداری قم برای ماه محرم و صفر با عنوان علمداران خدمت اظهار داشت: بازدید و بررسی‌های میدانی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری قم از مواکب و محافل عزاداری در حال انجام است و دستورالعمل‌ها و ضوابط ایمنی به مسئولان برپایی مجالس سوگواری ابلاغ شده است. معاون محیط‌زیست و خدمات شهری شهرداری قم ادامه داد: نظافت و پاک‌سازی مسیرهای منتهی به مساجد، حسینیه‌ها، تکایا و مواکب نیز توسط نیروهای خدمات شهری شهرداری قم انجام گرفته است. وی با تأکید بر برگزاری آیین سیاه‌پوشانی شهر قم، ابراز کرد: در مسئله مدیریت پسماند نیز پیش‌بینی و تعاملات سازنده با هیئت‌های مذهبی برای توزیع کارتن پلاست و پلاستیک جمع‌آوری زباله انجام یافته است. اصفهانیان مقدم با تأکید بر بسیج همه امکانات برای خدمات‌رسانی به زائران و مجاوران شهر قم، گفت: در بین نیروها و مدیران شهری شاهد هم‌افزایی بسیار مطلوبی جهت خدمت‌گزاری و تعظیم شعائر دینی هستیم.

به همت سازمان زیباسازی شهرداری قم در آستانه ورود به ماه محرم و هم‌زمان با برگزاری آیین سیاه‌پوشانی شهر مقدس قم، از ۱۱ سردیس جدید شهیدان آیت‌الله محمد صدوقی، امیر محمد فراتشاهی، حسین مولوی، علی بیطرفان، مهدی گلزار، علیرضا همای‌فصیح، علی عطاران، علی‌اکبر نظری‌ثابت، جواد عابدی و محمدحسین فهمیده و سردار قاسم سلیمانی شهیدایی هستند که سردیس آن‌ها در نقاط مختلف شهر نصب خواهد شد. در دوره اول این سمپوزیوم سردیس سرداران شهید قم طراحی و در ابتدای خیابان انقلاب نصب شد و در دوره دوم سمپوزیوم نیز سردیس تعدادی از شهیدای مدافع حرم و شهیدای هسته‌ای ساخته و در نقاط مختلف شهر جانمایی شدند. در سومین دوره رونمایی از سمپوزیوم‌های شهید نیز ۱۰ سردیس از شهیدای شاخص اقتدار مختلف به همراه سردیس سردار شهید سلیمانی ساخته و پس از رونمایی در آیین سیاه‌پوشانی در جای‌جای شهر نصب شدند و در دوره چهارم سمپوزیوم سردیس سازمان زیباسازی شهرداری قم، سردیس شماری از نخبگان و اندیشمندان معاصر استان قم طراحی و نصب خواهد شد. کارگروهی هنری با حضور رییس انجمن مجسمه‌سازی تهران، معاونت هنری سازمان زیباسازی شهرداری قم و تهران برای انتخاب بهترین هنرمندان جهت احداث سردیس‌های جدید تشکیل و ۱۰ هنرمند انتخاب و با مشارکت خانواده شهید و رصد مستمر شبیه‌سازی، امر ساختن سردیس‌های کلید خورد.

اقدامات پررنگ شهرداری قم در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
سرپرست سازمان زیباسازی شهرداری قم گفت: ساخت و اکران سردیس ۲۸ شهید استانی و ملی، اجرای ۱۰ پروژه نقش برجسته شهید، اجرای ۵۰ دیوارنگاره با موضوع شهید، احداث بوستان یادمان شهید و غرس ۶ هزار و ۹۰۰ درخت قرآنی بخشی از اقدامات سازمان زیباسازی قم در راستای ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت بوده است. پیام جوادیان امروز در آیین سیاه‌پوشانی شهر توسط شهرداری قم در مجتمع امام خمینی (ره)، با اشاره به رونمایی از سردیس شهیدای استان و سردیس مرتفع شهید حاج قاسم سلیمانی اظهار داشت: تا پیش‌ازین نیز ۲۸ سردیس شهید توسط سازمان زیباسازی شهرداری قم طراحی و نصب شده بود. وی با اشاره به اقدامات سازمان زیباسازی در حوزه ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، خاطر نشان کرد: رونمایی از سردیس‌های شهیدان در کنار تعداد بالای پروژه‌های نقش برجسته، دیوارنگاره و غیره در قالب ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در حال انجام است. سرپرست سازمان زیباسازی

شهرداری در خط مقدم فعالیت‌های فرهنگی است / دستگاه‌های فرهنگی به کمک شهرداری بیایند
رییس شورای اسلامی استان قم با تأکید بر اینکه شهرداری در خط مقدم اقدامات فرهنگی در شهر قرار دارد، گفت: در حوزه فرهنگ، در استان قم ۳۰ دستگاه مسئولیت و بودجه مصوب دارند، اما آن چیزی که امروز در شهر رقم می‌خورد حاصل برنامه‌ریزی و فعالیت مجموعه مدیریت شهری است. ماشاالله سعادت‌مند در حاشیه آیین سیاه‌پوشانی شهر و رونمایی از سردیس ۱۱ شهید اظهار داشت: مجموعه مدیریت شهری در تمام مناسبت‌های دینی و ملی در کنار شهروندان است. وی ادامه داد: از سایر دستگاه‌های متولی در حوزه فرهنگی انتظار می‌رود به کمک شهرداری آمده تا روند فعالیت‌ها و اقدامات فرهنگی وضعیت مطلوب‌تری به خود بگیرد. رییس شورای اسلامی استان قم با تأکید بر اینکه شهرداری در خط مقدم اقدامات فرهنگی در شهر قرار دارد، خاطر نشان کرد: در حوزه فرهنگ، در استان قم ۳۰ دستگاه مسئولیت و بودجه مصوب دارند، اما آن

ان حضرت دوست

مولوی، علی بیطرفان، مهدی گلزار، علیرضا همایی فصیح، علی عطاران، علی اکبر نظری ثابت، جواد عابدی و محمدحسین فهمیده و سردار قاسم سلیمانی شهدایی هستند که سردیس آن‌ها در نقاط مختلف شهر نصب خواهد شد.

محیطی بخشی از فعالیت‌های پرشمار شهرداری قم در راستای دومین کنگره ملی شهدای استان است. علی اکبر خوش‌گفتار در حاشیه آیین سیاه‌پوشانی شهر و رونمایی از سردیس ۱۱ شهید در گفت‌وگو با خبرنگار شهرنیوز، اظهار داشت: نصب سردیس شهدا در نقاط مختلف شهر در برانگیختگی عمومی و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت تأثیر زیادی دارد. دبیر دومین کنگره ملی شهدای استان قم یادآور شد: ساخت سردیس، اجرای دیوارنگاره‌ها و نقوش برجسته، المان‌های شهری، نام‌گذاری معابر به اسامی شهدا و فضاسازی‌های محیطی بخشی از فعالیت‌های پرشمار شهرداری قم در راستای دومین کنگره ملی شهدای استان است. وی با تأکید بر اینکه شهرداری قم یک نهاد فعال و پویا در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت است، عنوان کرد: به‌صورت اجرایی باید گفت که شهرداری بیشترین اقدامات را در زمینه برگزاری دومین کنگره ملی شهدای استان را انجام داده است. خوش‌گفتار با اشاره به تغییرات ملموس فضاهای شهری متناسب با دومین کنگره ملی شهدای استان، ابراز کرد: مردم هم‌اکنون در جای‌جای شهر شاهد حضور سردیس، المان، نقوش برجسته و دیوارنگاره‌های مرتبط با شهدا هستند.

آمادگی همه‌جانبه قم برای برگزاری مراسمات ایام محرم/قدردانی از فضاسازی‌های محیطی توسط شهرداری قم

مدیرکل تبلیغات اسلامی استان قم گفت: ۱۰۰۰ مسجد و حسینیه، ۱۰۰۰ محفل خانگی، ۱۲۰۰ هیأت فارسی‌زبان، به همراه ۳۰۰ هیأت غیربومی به همراه ۲ هزار مبلغ آماده برگزاری و تعظیم شعائر دینی هستند. حجت‌الاسلام مرتضی شعبان‌زاده در آیین سیاه‌پوشانی شهر مقدس قم توسط شهرداری قم در مجتمع امام خمینی (ره) اظهار داشت: ۱۰۰۰ مسجد و حسینیه، ۱۰۰۰ محفل خانگی، ۱۲۰۰ هیأت فارسی‌زبان، به همراه ۳۰۰ هیأت غیربومی به همراه ۲ هزار مبلغ آماده برگزاری و تعظیم شعائر دینی هستند. وی با اشاره به اهمیت تبلیغات محیطی و آماده‌سازی شهر و قدردانی از اقدامات شهرداری برای ورود به ماه محرم، یادآور شد: طبق ارزیابی‌های انجام‌شده، ۲۰ درصد از مردم به‌صورت مستقیم از تبلیغات محیطی تأثیر می‌پذیرند. مدیرکل تبلیغات اسلامی قم با بیان اینکه در سطح استان قم ۱۲۰۰ نقطه تأثیرگذار وجود دارد، ادامه داد: بیلبوردهای شهری و بین‌راهی یکی از نقاط تأثیرگذار در فضاسازی‌های محیطی و تبلیغات شهری برای انتقال مفاهیم دینی است. وی تصریح کرد: با همکاری و مشارکت شهرداری قم و برخی نهادهای دیگر، هم‌زمان با هشتم محرم امسال اطلاعات و خاطرات شهدای هیئت‌های مذهبی ثبت و در معرض توجه مخاطبان قرار خواهد گرفت.

شهرداری قم ادامه داد: آیت‌الله محمد صدوقی، امیر محمدفراشاهی، حسین مولوی، علی بیطرفان، مهدی گلزار، علیرضا همایی فصیح، علی عطاران، علی اکبر نظری ثابت، جواد عابدی و محمدحسین فهمیده شهدایی هستند که سردیس آن‌ها بعد از رونمایی در نقاط مختلف شهر نصب خواهد شد. وی بیان کرد: ساخت و اکران سردیس ۲۸ شهید استانی و ملی، اجرای ۱۰ پروژه نقش برجسته شهید، اجرای ۵۰ دیوارنگاره با موضوع شهید، طراحی و معماری کوچه‌های آسمانی و مزین شدن کوچه‌ها به اسامی شهدا، توسعه ساخت و نصب ۱۴ اثر حجمی در باغ‌موزه انقلاب و دفاع مقدس، اکران بنر و تبلیغات محیطی، احداث بوستان یادمان شهدا و غرس ۶ هزار و ۹۰۰ درخت قرآنی، بخشی از اقدامات سازمان فضاسازی قم در راستای ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت بوده است.

قدردانی مدیرکل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس از هوشمندسازی تابلوهای شهدای معابر و نصب سردیس شهید

مدیرکل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس قم تجهیز و بهره‌برداری از خانه موزه شهیدان را از فعالیت‌های ماندگار فرهنگی شهرداری قم دانست و گفت: این قبیل اقدامات، بستر آماده‌ای برای انتقال ارزش‌های دینی و شهید به نسل جوان را فراهم می‌کند. حجت‌الاسلام علی لقمان‌پور در حاشیه آیین سیاه‌پوشانی و رونمایی از سردیس ۱۱ شهید، اظهار داشت: اقدامات شهرداری قم در ساخت و نصب سردیس شهید یک کار نمونه و بسیار خوب در عرصه توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت است. مدیرکل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس قم با قدردانی از اقدام شهرداری قم در هوشمندسازی تابلو شهدای معابر شهری ادامه داد: در قالب این طرح شهرداری قم، تمام اطلاعات شهیدان در «کیو آر کد» تابلوها درج کرده و امکان به‌روزرسانی مستمر آن‌ها وجود دارد. وی تجهیز و بهره‌برداری از خانه موزه شهیدان را از فعالیت‌های ماندگار فرهنگی شهرداری قم دانست و گفت: این قبیل اقدامات، بستر آماده‌ای برای انتقال ارزش‌های دینی و شهید به نسل جوان را فراهم می‌کند. لقمان‌پور با اشاره به مدفون بودن شهدایی از ۱۳ کشور در گلزارهای شهدای استان، ادامه داد: هم‌زمان با ماه محرم و ایام سوگواری سید و سالار شهیدان یادواره‌های شهیدان نیز مانند گذشته دنبال خواهد شد.

شهرداری قم بیشترین تعامل را در برگزاری کنگره شهدای استان دارد

دبیر دومین کنگره ملی شهدای استان قم گفت: ساخت سردیس، اجرای دیوارنگاره‌ها و نقوش برجسته، المان‌های شهری، نام‌گذاری معابر به اسامی شهدا و فضاسازی‌های

آبِ پی

حذف کامل استفاده از بودجه اختصاص بودجه

حذف کامل استفاده از آب شرب در فضای سبز با اختصاص بودجه‌های استانی و ملی واحداث تصفیه‌خانه ثانویه محقق می‌شود. آب: عنصری در طبیعت که این روزها بیش از هر زمان دیگر حیاتی بودنش حس می‌شود. «آب مایه حیات است» دیگر یک شعار خوش رنگ و لعاب نیست که بخواهیم آن را زینت بخش دیوارها و بنرهای شهری کنیم و حالا در تمام لایه‌های زندگی حس می‌کنیم که نبودنش حیاطمان را به خطر انداخته است.

سدهای نیمه جان، تالاب‌ها و دریاچه‌های بی جان، حیات وحش تشنه، بیابان‌های و کویرهای سوزان، خشک شدن جنگل‌ها و طوفان‌های شن و نمک که بر سر شهرها آوار می‌شود؛ همه‌ی این‌ها گویی تصاویر آخر الزمانیست که همه روزه بر روی خروجی

به گفته حسن بختیاری مدیر عامل شرکت و آب و فاضلاب استان، تصفیه‌خانه فاضلاب شماره ۳ قم یکی از پیشرفته‌ترین تصفیه‌خانه‌های فاضلاب کشور است و ظرفیت تصفیه ۱۰۰ هزار مترمکعب فاضلاب را در شبانه‌روز دارد و پاسخگوی تصفیه فاضلاب تولیدی ۵۰۰ هزار نفر است.

با این حال از سوی کارشناسان محیط زیست، استفاده از این پساب برای آبیاری فضای سبز شهری و آن دسته از عرصه‌هایی که در دسترس عموم قرار دارد ممنوع اعلام شده، به همین دلیل شهرداری قم در سال‌های اخیر اقدام به تاسیس تصفیه‌خانه ثانویه‌ای کرده تا پسابی را تولید کند که با معیارها و شاخص‌های مد نظر همخوانی داشته باشد.

در چند سال اخیر عدم توافق بین شهرداری قم و شرکت آب و فاضلاب بر سر قیمت پساب، باعث شده بود علیرغم صرف هزینه‌های بسیار، بخش اعظمی از فاضلاب تصفیه شده در یکی از مجهزترین تصفیه‌خانه‌های کشور بلا استفاده بماند؛ اما اخیراً آقای سقائیان نژاد شهردار قم با اشاره به محدودیت‌های منابع آبی و ضرورت استفاده از پساب برای آبیاری فضای سبز گفته با پیگیری‌های صورت گرفته تفاهنامه خرید سالانه ۴٫۵ میلیون مترمکعب پساب با قیمت مناسب، نهایی شده است که اجرای این تفاهم نامه به مدت ۱۰ سال ادامه خواهد داشت.

با این وجود اما مشکل هنوز به طور کامل برطرف نشده و گویی تا رسیدن به سر منزل مقصود راه پر پیچ و خمی در پیش است.

آقای جوادیان مدیر عامل پارک‌ها و فضای سبز شهرداری با اشاره کمبود بودجه برای تکمیل و توسعه تصفیه‌خانه ثانویه شهرداری، از ظرفیت تولید ۲۰۶ لیتر بر ثانیه پساب در این تصفیه‌خانه خبر داده اما به گفته او در حال حاضر تصفیه‌خانه ثانویه فضای سبز تنها قادر به تولید ۳۰ لیتر بر ثانیه پساب است.

آقای جوادیان گفت: برای احداث تصفیه‌خانه‌ای که بتوانیم ۴٫۵ میلیون متر مکعب نیاز آبی فضای سبز و عرصه‌های جنگلی را تامین کنیم حدود ۸۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز است.

وی تخصیص بخشی از بودجه‌های ملی و استانی به این امر را خواستار شد و تأکید کرد: در صورتی که تصفیه‌خانه ثانویه به ظرفیت کاملش برسد می‌توان از پساب که یک منبع عظیم و لایزال است را در آبیاری فضای سبز استفاده کرد و با این اقدام کامی مهم در مسیر

معاون آبیاری کشور:

تأکید بر ضرورت استفاده از پساب در فضای سبز

معاون نظارت بر بهره‌برداری شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور گفت: تخصیص آب برای مصارف غیرشرب در کشور باید مورد بازنگری قرار گرفته و استفاده از پساب در صنعت و توسعه فضای سبز در دستور کار قرار گیرد. دکتر هاشم امینی معاون نظارت بر بهره‌برداری شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور به همراه مدیران کل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل و دفتر نظارت بر بهره‌برداری آب شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور از روند فعالیت تصفیه‌خانه فاضلاب شماره سه شهر قم بازدید کردند. مهندس حسن بختیاری مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان قم در این بازدید گزارشی از روند فعالیت این تصفیه‌خانه و توسعه شبکه فاضلاب در شهر قم ارائه کرد. همچنین در نشستی مسائل مرتبط با صنعت فاضلاب کشور و وضعیت سرانه‌های پوشش فاضلاب در کشور و شهر قم مورد بررسی قرار گرفت. معاون نظارت بر بهره‌برداری شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور در این نشست با اشاره به وضعیت توسعه شبکه فاضلاب در قم و مقایسه آن با وضعیت ملی و بین‌المللی گفت: متوسط جمعیت تحت پوشش شبکه فاضلاب در کشور بالای ۵۰ درصد است در حالی که این سرانه در شهر قم ۴۳ درصد بوده و باید با برنامه‌ریزی این کمبود جبران شود. دکتر امینی همچنین با بررسی چالش‌های واگذاری پساب در کشور تصریح کرد: تخصیص آب برای مصارف غیرشرب در کشور باید مورد بازنگری قرار گرفته و تخصیص پساب به عنوان جایگزین برای این مصارف همچون بخش صنعت و توسعه فضای سبز در دستور کار قرار گیرد. همچنین در بخشی از این جلسه مسائل و مشکلات مربوط به تکمیل خط انتقال فاضلاب پردیسان مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم

جریمه پیمانکاران فضای سبز برای هدر رفت آب در بوستان‌ها

مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم گفت: در موضوع هدر رفت آب در بوستان‌ها و فضای سبز، دستورالعملی به پیمانکاران ابلاغ و جریمه‌های سنگینی برای آنان در این خصوص در نظر گرفته شده است. پیام جوادیان با اشاره به اینکه کشورمان به‌ویژه شهر قم امسال با بحران کم‌آبی مواجه است، اظهار کرد: گذر از این وضعیت بحرانی نیازمند اتخاذ تدابیری برای مصرف بهینه منابع محدود آبی است و در سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم با حساسیت روی این موضوع در حال کار هستیم. وی برگزاری جلساتی برای مصرف بهینه منابع انرژی در این سازمان را موردتوجه قرارداد و گفت: در حوزه آب موضوع نقص سیستم‌های آبرسانی مطرح که باعث هدر رفت می‌شد که برای حل این موضوع دستورالعملی به پیمانکاران بوستان‌ها و فضای سبز ابلاغ شد که طی آن در صورت سهل‌انگاری و هدر رفت آب، جریمه‌های سنگینی برای آنان اعمال خواهد شد. مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم ادامه داد: با اجرایی شدن این ابلاغیه از سوی پیمانکاران، شاهد کاهش ۷۵ درصدی گزارشات هدر رفت آب در بوستان‌ها هستیم که نکته مثبتی در بهینه‌سازی مصرف آب است. جوادیان از حذف و کاهش عرصه‌های چمنکاری و انتقال ساعت آبیاری بوستان‌ها و فضای سبز به نیمه‌شب خبر داد و اضافه کرد: تأمین آب برای آبیاری فضای سبز بعضی از معابر از جمله بلوار سردار حاج قاسم سلیمانی به‌عنوان کریدور شمال به جنوب شهر قم جز اولویت‌های سازمان بوده که برای آن برنامه‌ریزی خوبی صورت گرفته است. وی از افزایش سرعت احداث تصفیه‌خانه با هدف استفاده از پساب‌ها برای آبیاری خبر داد و بیان کرد: در حال حاضر حدود ۴۵ لیتر در ثانیه در طول شبانه‌روز پساب تصفیه ثانویه می‌شود و در اختیار عرصه‌های جنگلی قرار می‌گیرد. مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم با تأکید بر اینکه بهینه‌سازی مصرف آب و برق موضوعی بوده که با جدیت در سازمان دنبال می‌شود تا بتوانیم به سهم خودمان در کاهش مصرف نقشی را ایفا کنیم خاطرنشان کرد: از شهروندان می‌خواهیم هدرروی و آب‌افزادگی‌ها را از طریق ۱۳۷ اطلاع‌رسانی کنند.

معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت سهامی آب منطقه‌ای قم

بخش وسیعی از فضای سبز قم با آب غیر شرب آبیاری می‌شود

معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت سهامی آب منطقه‌ای قم، اقدامات شهرداری در حذف آب شرب از فضای سبز را مثبت ارزیابی کرد و گفت: شهرداری با تکمیل تصفیه‌خانه تپه اعلاپیر تا پایان سال می‌تواند ۴ و نیم میلیون مترمکعب پساب استفاده کند.

علیرضا عرب بافرانی با اشاره به اهمیت صرفه‌جویی در مصرف آب شرب و حفظ منابع آبی اظهار داشت: در چند سال گذشته مدیریت خوبی در حوزه آب در شهر انجام شده و شهرداری به‌عنوان یکی از مصرف‌کنندگان آب برای فضای سبز همکاری خوبی با شرکت آب منطقه‌ای قم داشته است. وی اقدامات شهرداری را در خصوص تأمین آب خام و یا پساب برای آبیاری فضای سبز مثبت ارزیابی کرد و افزود: در حال حاضر شهرداری قم ۴۰ حلقه چاه در اختیار دارد که بخش وسیعی از فضای سبز شهری را با این آب آبیاری کرده و چاه‌ها مجوز داشته و در مواردی چاه کشاورزی بوده و تغییر کاربری پیدا کرده است. معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت سهامی آب منطقه‌ای قم، ابعاد تفاهم‌نامه مابین شهرداری و آب منطقه‌ای را تشریح کرد و گفت: طبق این تفاهم‌نامه شهرداری سالانه ۴ و نیم میلیون مترمکعب پساب می‌تواند استفاده کند و زیرساخت‌های آن در حال انجام است که ۲۵ درصد آب موردنیاز فضای سبز را تأمین می‌کند. وی اقدامات شهرداری را در ایجاد تصفیه‌خانه پردیسان کارآمد دانست و ابراز کرد: با تکمیل این تصفیه‌خانه اعلاپیر، تا پایان سال شهرداری می‌تواند از این ۴ و نیم میلیون مترمکعب پساب استفاده کند؛ همچنین شهرداری در حال جداسازی آب بخش‌های دیگر شهر نیز است و در آخرین اقدام ۶ و نیم هکتار بوستان هاشمی از آب شرب جداسازی شده است. عرب بافرانی ادامه داد: از شرکت آب فاضلاب درخواست شده چاه‌هایی که کیفیت مناسبی نداشته و یا آلوده بوده را به ما اعلام کنند تا بر اساس ضوابط مشخص این چاه‌ها در اختیار شهرداری قرار گیرد و چند حلقه چاه معرفی شده و به‌زودی در اختیار شهرداری قرار خواهد گرفت. وی از محدودیت‌های شهر قم در حفر چاه جدید خبر داد و خاطر نشان کرد: شهر قم منطقه بحرانی بوده و طبق ماه ۴ قانون توزیع عادلانه آب امکان مجوز حفر چاه را نمی‌توانیم بدهیم و حتی توسعه و بهره‌برداری هم وجود ندارد و می‌خواهیم چاه‌هایی که کیفیت آب شرب را ندارد در اختیار شهرداری قرار دهیم.

نهایت

آب شرب در فضای سبز شهرهای استانی و ملی

توانستیم از سال ۹۹، این حق‌آبه را احیا کرده و بخشی از فضای سبز خود را با این آب آبیاری کنیم.

چند سالی است که ضرورت استفاده از پساب در صنعت و آبیاری فضای سبز، نقل تمامی محافل تخصصی و کارگروه‌ها و باز دیده‌است.

آقای امیرآبادی اخیرا در بازدیدی که از تصفیه‌خانه فاضلاب شماره ۳ قم داشت با اشاره به ظرفیت‌های این تصفیه‌خانه و نیاز ضروری بخش صنعت و فضای سبز به آب گفت: روند تخصیص پساب به بخش صنعت و فضای سبز باید تسهیل شود تا مسائل و دغدغه‌هایی که در حوزه تأمین آب و توسعه فضای سبز در استان قم وجود دارد حل شود.

سیدمحمد تقی شاهچراغی استاندار قم نیز در جلسه بررسی مشکلات آب و فاضلاب استان با اشاره به سرانه بالای مصرف آب شهری برای آبیاری فضاهای سبز در قم، تعیین مهلت مشخص برای تغییر در چنین سیاستی را ضروری دانست و افزود: آبیاری فضای سبز شهرداری، ادارات دولتی و دانشگاه‌ها باید منوط به تصفیه پساب باشد. با همه این احوال اقدام‌های خوب انجام شده قابل تحسین است و آن دسته از اقدامات که بنابر هر دلیلی روی زمین مانده، به قیمت در خطر افتادن جان آب است. و به خطر افتادن جان آب هم به معنای در خطر افتادن حیات و امنیت است!

حالا بیش از هر زمان دیگری ضرورت یک اقدام عملی و اجرایی حس می‌شود و به نظر می‌رسد زمان به اندازه کافی برای ایراد سخنرانی و تعیین باید و نبایدها کم است. گیر کردن نفس آب در کش و قوس مجوزهای آب منطقه‌ای و یا الویت نداشتن تخصیص بودجه‌ها به چنین امری تنها به بدتر شدن حال و روز منابع آبی می‌انجامد!

تنها درک عمیق و همه جانبه از شرایط موجود و ایجاد حس همدلی بین هم‌همی دستگاه‌ها چاره ساز این بحران است. وقتی می‌شود بدون استفاده از منابع و ذخایر آبی و تنها با استفاده از منبع نا تمام فاضلاب‌ها و پساب‌ها، شهری پر از گل و گیاه داشت و کمربند سبزی از درختان تنومند اطراف شهر کشید تا به واسطه آن‌ها نفس شهر منظم‌تر بزنند، هر لحظه تعلل یعنی جفا در حق آب، هوا، زمین و مردمان!

خبرگزاری‌ها و رسانه‌ها مخابره می‌شود و هول و هراس را بر جان آدمیان می‌اندازد!

بیراه نیست اگر بگوییم اوضاع از این هم بدتر خواهد شد اگر جان آب را نجات ندهیم. و نجات جان آب در گرو تصمیماتی خردمندانه و آینده نگر است. در گرو آنست که دست اندرکاران و متولیان امر، قطره قطره آب را سرمایه بی بدیل و تکرار نشدنی بدانند. از این رو یکی از مهمترین راهکارها برای استفاده بهینه از ذخایر و منابع آبی این است که آب‌های تجدیدپذیر را وارد چرخه مصرف کنیم. چند سالی است که با تشدید بحران آب، پساب‌ها بیش از پیش ارزشمند شده اند و متولیان آب استان قم نیز به دلیل نوع آب و هوا و کمبود ذخایر آبی، استفاده از پساب‌ها را یک ضرورت می‌دانند.

مدیر عامل پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم یادآور شد که در حال حاضر حدود ۱۵ درصد از فضای سبز شهری با آب شرب آبیاری می‌شود که عددی معادل ۲,۵ میلیون متر مربع از فضای سبز را شامل می‌شود.

او می‌گوید تعدادی از چاه‌های که در اختیار وزارت نیرو است قابل استفاده به‌عنوان آب شرب نبوده و اگر این چاه‌ها در اختیار ما قرار بگیرد می‌توانیم استفاده از آب شرب در آبیاری فضای سبز را به صفر برسانیم.

البته مدیر عامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم اختصاص حق‌آبه رودخانه قمرود را یکی از اتفاقات خوب در حوزه فضای سبز دانسته و گفته با پیگیری‌هایی که انجام شد

سازمان ملی پارک‌های تفریحی ایران

پارک‌های تفریحی

WWW.ODPARAEB.IR

<p>باغ پرندگان قم Qam Bird Garden Social Network & Appmarks</p>	<p>تله‌سیزآسمان Taleh Siazaman Social Network & Appmarks</p>	<p>سورتمه ریلی جنگل Sormeh Rili Jangal Social Network & Appmarks</p>	<p>شهریازی بوستان علوی Shahrizay Bostan Aluy Social Network & Appmarks</p>
<p>قزل پارک بوستان فدک Fadak amusement park Social Network & Appmarks</p>	<p>دریاچه مصنوعی، ورزشهای آبی و ماهیگیری در بوستان جوان Darjagh Masnu'ei Social Network & Appmarks</p>	<p>شهریازی بزرگ بوستان غدیر Shahrizay Bزرگ Bostan Gadir Social Network & Appmarks</p>	<p>رستوران آبی و مجتمع تفریحی باهم Rostoran Abi Social Network & Appmarks</p>

چهارمین مرحله دوره‌های آموزش شهروندی فضای سبز

عناوین دوره‌ها:

- پرورش زعفران** (مدت: ۲ ساعت)
- بسام و ترانس سبز** (مدت: ۲ ساعت)
- ساخت تراریوم** (مدت: ۲ ساعت)
- گیاهان آپارتمانی** (مدت: ۲ ساعت)
- تربیت مریس فضای سبز** (مدت: ۲۰ ساعت)

تأیید شده توسط: کمیته تخصصی آموزش شهروندی

تأیید شده توسط: کمیته تخصصی آموزش شهروندی

ثبت نام: ۸ لغایت ۱۵ شهریور
شروع دوره‌ها: مهر ۱۴۰۱
جهت ثبت نام، تنها کلمه «نارون» را به سامانه ۳۰۰۰۱۳۹۷ ارسال نمایید

دوره آموزشی پرورش زعفران

مدت دوره: ۲ ساعت

چهارمین مرحله دوره‌های آموزش شهروندی فضای سبز

ثبت نام: ۸ لغایت ۱۵ شهریور
شروع دوره‌ها: مهر ۱۴۰۱
جهت ثبت نام، تنها کلمه «نارون» را به سامانه ۳۰۰۰۱۳۹۷ ارسال نمایید

دوره آموزشی ساخت تراریوم

مدت دوره: ۲ ساعت

چهارمین مرحله دوره‌های آموزش شهروندی فضای سبز

ثبت نام: ۸ لغایت ۱۵ شهریور
شروع دوره‌ها: مهر ۱۴۰۱
جهت ثبت نام، تنها کلمه «نارون» را به سامانه ۳۰۰۰۱۳۹۷ ارسال نمایید

دوره آموزشی بسام و ترانس سبز

مدت دوره: ۲ ساعت

چهارمین مرحله دوره‌های آموزش شهروندی فضای سبز

ثبت نام: ۸ لغایت ۱۵ شهریور
شروع دوره‌ها: مهر ۱۴۰۱
جهت ثبت نام، تنها کلمه «نارون» را به سامانه ۳۰۰۰۱۳۹۷ ارسال نمایید

دوره آموزشی تربیت مریس فضای سبز

مدت دوره: ۲۰ ساعت

چهارمین مرحله دوره‌های آموزش شهروندی فضای سبز

ثبت نام: ۸ لغایت ۱۵ شهریور
شروع دوره‌ها: مهر ۱۴۰۱
جهت ثبت نام، تنها کلمه «نارون» را به سامانه ۳۰۰۰۱۳۹۷ ارسال نمایید

دوره آموزشی پرورش و نگهداری گیاهان آپارتمانی

مدت دوره: ۱۶ ساعت

چهارمین مرحله دوره‌های آموزش شهروندی فضای سبز

ثبت نام: ۸ لغایت ۱۵ شهریور
شروع دوره‌ها: مهر ۱۴۰۱
جهت ثبت نام، تنها کلمه «نارون» را به سامانه ۳۰۰۰۱۳۹۷ ارسال نمایید

حدیثه حیدری

دوباره عطر شهید

برگزاری آیین رونمایی از ۲۲۲ تابلوی جدید کوچه‌های شهید

آیین رونمایی از ۲۲۲ تابلوی جدید کوچه‌های شهیدا در ادامه طرح کوچه‌های آسمانی با حضور خانواده شهیدای گران قدر انقلاب اسلامی در گلزار شهیدای علی بن جعفر (ع) برگزار شد. این آیین در ادامه طرح کوچه‌های آسمانی با حضور سردار کبیری پور جانشین سپاه امام علی بن ابیطالب (ع)، سبحانی رییس کمیسیون خدمات شهری شورای شهر، هنرمند مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان، ملایی رییس کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر، مدیران استانی و مدیریت شهری و جمعی از خانواده معظم شهیدا و ایثارگران در گلزار شهیدای علی بن جعفر (ع) برگزار شد. در بخشی از این مراسم سرود زنده «سلام فرمانده» و «رفیق شهیدم» توسط نونهالان اجرا شد و مزار شهیدای گران قدر انقلاب اسلامی غبارروبی و گل‌افشانی شد. در این تابلوها علاوه بر عکس شهیدا، ۴ مورد از اطاعات اولیه شهید به همراه «کیوآرکد» معرفی کامل شهیدا جانمایی شده است.

اقدامات شهرداری قم در حوزه فرهنگ قابل تقدیر است

جانشین فرمانده سپاه امام علی بن ابیطالب (ع) قم ضمن تقدیر و تشکر از اقدامات شهرداری در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت گفت: همه دستگاه‌ها در برابر فرهنگ‌سازی انقلابی مسئول هستند و نباید همه کارها را بر عهده شهرداری بگذاریم. سردار کبیری پور ادامه داد: شهرداری تنها میدان‌دار بوده و باید مردم و خانواده شهیدا را نیز در این حرکت فرهنگی دخیل کنیم تا بتوانیم کاری ماندگار انجام داده و ان‌شا... کار برکت پیدا خواهد کرد.

و نو باید نمادها و مظاهر انقلابی را در جوانان نهادینه کنیم. وی تأثیر دستگاه‌های مختلف را در ساختن شهری انقلابی و الگو در جهان مورد توجه قرارداد و گفت: همه دستگاه‌ها در برابر فرهنگ‌سازی انقلابی مسئول هستند و نباید همه کارها را بر عهده شهرداری بگذاریم. سردار کبیری پور ادامه داد: شهرداری تنها میدان‌دار بوده و باید مردم و خانواده شهیدا را نیز در این حرکت فرهنگی دخیل کنیم تا بتوانیم کاری ماندگار انجام داده و ان‌شا... کار برکت پیدا خواهد کرد.

تابلوهای جدید کوچه‌های شهیدا در قم گامی در خنثی‌سازی توطئه دشمنان بود

رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر قم گفت: یکی از اهداف اصلی شهرداری قم از طراحی و نصب تابلوهای هوشمند شهیدا، مقابله با توطئه‌های دشمنان در حذف اسامی شهیدا از سطح معابر و کوچه‌ها در برخی شهرهای کشور بود. سید مجتبی سبحانی ثابت در آیین رونمایی از ۲۲۲ تابلوی جدید کوچه‌های شهیدا

و ادامه داد: این اتفاق به کمک مجموعه شهرداری، سازمان زیباسازی، شورای شهر، مجموعه حفظ آثار ارزش‌های دفاع مقدس رقم خورده که قابل تقدیر است. بادینلو خاطرنشان کرد: کارهای زیادی تا برگزاری کنگره شهدا در ۲۷ آبان رونمایی می‌شود و در معرض دید مردم قرار خواهد گرفت که برنامه بعدی همه معابر و کوچه‌ها به نام شهدا مزین می‌شود که باید شهدا و خانواده آن‌ها شناسایی شود.

تمام کوچه‌های قم به تابلوی هوشمند شهدا مزین می‌شود

سرپرست سازمان زیباسازی شهرداری قم گفت: طی فازهای مختلف اجرایی، تمام کوچه‌های شهر قم به تابلوهای هوشمند شهدا مزین و نام‌گذاری خواهند شد. پیام جوادیان در آیین رونمایی از ۲۲۲ تابلوی جدید کوچه‌های شهدا در قالب طرح کوچه‌های آسمانی در گلزار شهدای علی بن جعفر(ع)، اظهار داشت: تبیین فرهنگ ایثار و شهادت در قالب پروژه‌های مختلف زیباسازی و سیما و منظر شهری دنبال می‌شود. وی دیوارنگاره‌ها را یکی از پروژه‌های مهم شهرداری قم در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت دانست و ادامه داد: طی چند سال گذشته حدود ۴۰ سردیس شهدا در قم رونمایی و نصب شده است. سرپرست سازمان زیباسازی شهرداری قم اضافه کرد: تندیس مرتفع شهید سلیمانی نیز در حال ساخت است و به‌زودی در بلوار شهید سلیمانی نصب خواهد شد. جوادیان خاطرنشان کرد: تا گذشته ۱۴۰ تابلوی هوشمند شهدا در قم رونمایی و نصب شد که در فاز دوم نیز ۲۲۲ تابلو در سطح شهر نصب می‌شود. وی با بیان اینکه تابلوهای جدید شهدای قم از بهترین کیفیت ممکن ساخته و حداقل ۲۰ سال کارایی دارند، افزود: طی فازهای مختلف اجرایی، تمام کوچه‌های شهری قم به تابلوهای هوشمند مزین خواهند شد.

از ۱۵۰ تابلو شهدا توسط سازمان زیباسازی شهرداری طراحی، ساخته و نصب شده است. اصفهانیان مقدم، متریار استفاده‌شده در ساخت تابلوها را بهترین نوع و با ماندگاری بیش از ۲۵ سال دانست و ابراز کرد: تمام اطلاعات از بنیاد شهید گرفته شده و دو نوع تابلو به صورت تابلوی پایدار برای سر کوچه و دیگری برای نصب بر روی دیوار ورودی کوچه طراحی شده است. وی طراحی ۲۰۰ تابلو جدید را مورد توجه قرارداد و یادآور شد: بیش از ۲۰۰ تابلو جدید با کی آر کد طراحی و ساخته شده و بر روی فلز چاپ و در برابر نور خورشید مقاوم بوده و چندین سال ماندگاری خواهد داشت.

تقدیر از اقدامات مدیریت شهری قم در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

معاون فرهنگی سپاه امام علی بن ابیطالب(ع) با تأکید بر ادامه اجرای طرح کوچه‌های آسمانی گفت: اقدامات مدیریت شهری در حوزه ایثار و شهادت قابل تقدیر بوده که همه معابر و کوچه‌ها به نام شهدا مزین می‌شود. سرهنگ هادی بادینلو در حاشیه رونمایی از ۲۲۲ تابلو مزین به نام شهدا در گلزار شهدای علی بن جعفر(ع) اظهار داشت: اتفاقات خوبی در حوزه جهاد، ایثار و شهادت در شهر قم به برکت کنگره شهدا رقم خورده و برنامه‌ریزی‌ها خوبی انجام شده است. وی یکی از برنامه‌های بزرگداشت فرهنگ ایثار و شهادت در قم را نام‌گذاری معابر به نام شهدا دانست و افزود: مزین کردن معابر و کوچه‌ها به نام و عکس شهدا در جامعه بسیار تأثیرگذار است. معاون فرهنگی سپاه امام علی بن ابیطالب(ع) خواندن اطلاعات شهدا برای نسل جدید را فرهنگ‌ساز عنوان کرد و گفت: جوانان باید بدانند شهدا از نسلی بودند که در رده سنی ۱۵ سال و بالاتر بوده و به این درجه از بصیرت رسیده‌اند. وی دفاع از آرمان‌های اسلامی را مهم‌ترین پیام شهدا برشمرد

شهری است. رییس کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر قم به برگزاری کنگره ملی شهدا اشاره کرد و گفت: در راستای برنامه‌های این کنگره، سازمان فرهنگی اجتماعی، سازمان زیباسازی شهرداری قم و سازمان‌های مختلف برنامه‌هایی داشته و در کمیسیون فرهنگی شورا نیز بررسی شده است. وی برگزاری دیدارها و آیین‌نامه‌ها و رونمایی نیز در راستای سیاست‌های کنگره ملی شهدا دانست و تأکید کرد: شهرداری بیشترین همکاری را برای برگزاری کنگره شهدا داشته و امیدواریم این برنامه در شأن شهدا برگزار شود.

تابلوهای کوچه شهدا در قم الگویی برای کشور است

معاون خدمات شهری و محیط زیست شهرداری قم از اجرای مرحله دوم طرح کوچه‌های آسمانی و رونمایی و نصب بیش از ۲۰۰ تابلو به نام شهدا در قم خبر داد و گفت: این اقدام که از سال گذشته آغاز شده، الگویی برای کشور است. اصفهانیان مقدم با تأکید بر لزوم توجه به فرهنگ ایثار و شهادت در ارتقای فرهنگ شهروندی اظهار داشت: شهرداری با اجرای طرح کوچه‌های آسمانی گام بزرگی در تکریم و معرفی شهدا در شهر بر خواهد داشت. وی طرح کوچه‌های آسمانی را تشریح کرد و افزود: این طرح برای نام‌گذاری کوچه‌ها به نام شهدا به‌خصوص کوچه‌هایی که خانواده شهید در آن سکونت دارند، اجرا شده و در این مرحله از طرح بیش از ۲۰۰ کوچه با نام شهدا نام‌گذاری می‌شود. معاون خدمات شهری و محیط زیست شهرداری قم ادامه داد: این طرح با پیگیری کمیته نام‌گذاری شهرداری و با تصویب شورای اسلامی شهر قم اجرا شده و سپس اسامی برای تهیه تابلو در اختیار سازمان زیباسازی قرار می‌گیرد. وی برنامه رونمایی بیش از ۲۰۰ تابلوی کوچه شهید در مرحله دوم طرح کوچه‌های آسمانی را مطرح کرد و گفت: در مرحله نخست بیش

در قالب طرح کوچه‌های آسمانی در گلزار شهدای علی بن جعفر(ع)، اظهار داشت: طی دو سال گذشته شاهد حذف اسامی کوچه‌ها در برخی شهرهای کشور بودیم که این مسئله سبب شد، تا به فکر تدابیری جهت ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در قالب‌های جدید باشیم. وی با اشاره به ویژگی‌های تابلوهای جدید کوچه‌های شهدا، تصریح کرد: در این تابلوها علاوه بر عکس شهدا، ۴ مورد از اطلاعات اولیه شهید به همراه «کی آر کد» معرفی و جانمایی شده است. رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر قم گفت: سال گذشته ۱۵۰ تابلو هوشمند شهید در سطح معابر شهری قم نصب شده بود و امسال نیز تابلوهای دیگری در دست طراحی و اجرا است. وی در پایان با بیان اینکه مقرر شد، با نام‌گذاری اسامی شهدا سند هویتی کوچه تقدیم والدین شهید آن کوچه می‌شود، ابراز کرد: آلمان‌های بصری در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت تأثیر به‌سزایی در بین مردم و مخاطبان دارد.

اجرای طرح کوچه‌های آسمانی در راستای هویت انقلابی قم

رییس کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر قم گفت: طرح کوچه‌های آسمانی برنامه‌ای در ادامه نگاه امام خمینی(ره) بوده و بیانگر نگاه و هویت مجموعه مدیریت شهری است. مصطفی ملایی در حاشیه رونمایی از ۲۲۲ تابلو مزین به نام شهدا در گلزار شهدای علی بن جعفر(ع)، راه شهدا را زنده نگه‌دارنده اسلام دانست و با یادآوری تأکید امام خمینی(ره) بر زنده نگه‌داشتن اسلام به برکت محرم و صفر اظهار داشت: تکریم شهدا لیبک گفتن به فرمان امام خمینی(ره) است. وی اجرای برنامه‌های حوزه ایثار و شهادت را تحقق نگاه امام خمینی(ره) دانست و افزود: طرح کوچه‌های آسمانی برنامه‌ای در ادامه نگاه امام خمینی(ره) بوده و بیانگر نگاه و هویت مجموعه مدیریت

محبوبه آقائوری

باغ‌ت آباد! شهر من

خود ببینند! در حوالی بلوار شهیدان محمودنژاد، باغ نیمه نفسی را پیدا کردم که به یک خانه قدیمی چسبیده بود. صاحب‌خانه پیرزنی بود که گویا آن باغ را به همراه همسر مرحومش بنا گذاشته بودند. تقریباً تمام درخت‌های انارش خشک شده بود. پیر زن می‌گفت پسرهایش درخت‌ها را خشکانده‌اند تا ملک را به فروش بگذارند. به ساختمان‌های بلند اطراف اشاره کرد و گفت می‌خواهند مثل این آسمان خراش‌های سنگی و سیمانی بسازند. یاد سایه درخت‌هایش که می‌افتاد بغض راه گلویش را می‌بست. او دلش سایه و سبزی و هوا می‌خواست؛ ورثه اما، پول، رفاه و آینده! دو گانه‌ای که به نظر می‌رسد شهرداری قم و سازمان پارک‌ها و فضای سبز تلاش دارند تا برای آن چاره‌اندیشی کند.

هر چه جمعیت شهر جوان‌تر می‌شود و رفته‌از عمر خاطره‌گویی پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌های قمی کم می‌شود، گویی تصویرسازی از باغات انار و انجیر قم در گذشته هم رنگ می‌بازد. بیشتر شبیه رویا می‌ماند وقتی این روزها در هوای غبارآلود شهر قدم می‌زنی و میشنوی که قدیمی‌ترها می‌گویند تابستان آن روزها وقتی از کوچه پس کوچه‌های شهر کویری قم رد می‌شدی، نسیم خنکی از لابلاهی درختان تمام وجودت را نوازش می‌کرد. تصور شکوفه‌های قرمز انار در تابستان داغ قم و انجیرهای نرسیده‌ای که انتظار پاییز را می‌کشند تا کام مردم را شیرین کنند. بر این باغ‌ها اما روزگاری گذشته است. درخت‌های تنومند و کهنسال انار، جایشان را به تیر آهن‌های بلند بالا داده‌اند و برگ‌های پهن و پر سایه‌ی انجیرها، لابلاهی بتن‌های سیمانی گم شده‌اند. همین تجارت پر سود باعث شد تا صاحبان باغات کهن و پر ریشه قم، تیر به دست بگیرند و بی‌آنکه بدانند راه را بر نفس

متر مربع و باغ بهاء‌الدینی در منطقه ۴ به مساحت ۱۲ هزار مترمربع در مراحل پایتی تملک قرار دارند که پیش‌بینی می‌کنیم تا پایان سال نهایی و در کمترین زمان ممکن به بوستان‌های زیبای شهری تبدیل شوند. به نظر می‌رسد که عزمی جدی در مجموعه شهرداری برای احداث و احیای باغات وجود دارد. از تصمیم برای کاشت درختان مثمر گرفته تا ضمیمه کردن باغات قدیمی به املاک تحت اختیار شهرداری.

فروش باغات سودی و سوسه‌کننده برای مالکان

آقای مهدی اصفهانیان مقدم معاون محیط‌زیست و خدمات شهری شهرداری قم می‌گوید: تخریب باغات شهر، خط قرمز مدیریت شهری و اولویت اصلی در حوزه فضای سبز، حفظ باغات است. آقای اصفهانیان مقدم معتقد است با توسعه شهرنشینی، شاهد تخریب و تغییر کاربری باغات شهرها هستیم و برخی افراد در سال‌های گذشته زمین‌های کشاورزی و باغات شهر را به ساختمان تبدیل کرده‌اند و همچنان به دنبال این هستند که معدود باغات ارزشمند شهر را تخریب کرده و تغییر کاربری دهند؛ در حالی که مدیریت شهری به طور جدی به دنبال حفظ این سرمایه‌های زیست محیطی ارزشمند است.

معاون محیط‌زیست و خدمات شهری شهرداری همچنین به مالکان حق می‌دهد که بخواهند در این بین سودی نسبی‌شان شود و تأکید دارد که حفظ باغات باید به گونه‌ای باشد که انتفاع مالکین نیز در نظر گرفته شود و شهرداری

رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر ادامه می‌دهد: البته کسب اطلاعات باغات از سوی مالکان با دشواری‌هایی همراه بود اما در نهایت، هم اکنون آمار دقیقی از وضعیت باغات باقی مانده در حریم و محدوده شهر قم وجود دارد.

سبحانی ثابت به قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها اشاره می‌کند و می‌افزاید: طبق ماده ۹ این قانون مالکان باغات که عمداً موجبات از بین رفتن درختان را فراهم نمایند به حبس و پرداخت جزای نقدی محکوم خواهند شد. وی با اشاره به حمایت‌های سازمان پارک‌ها از باغداران می‌گوید: طی سال‌های گذشته سازمان پارک‌ها با ارائه مشاوره‌های گیاه‌پزشکی، هماهنگی و پیگیری تأمین منابع آب و تهیه کود مناسب، تلاش کرده تا کمکی به حفظ این سرمایه‌ها داشته باشد.

رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر با اشاره به روند رو به رشد تملک باغات باقی مانده در شهر و هزینه بالای تملک در این بخش می‌افزاید: با وجود ضرورت حفظ منافع شهروندان می‌بایست حقوق باغداران نیز مدنظر قرار گیرد تا روند تملک باغات با سرعت بیشتری ادامه یابد و بر همین اساس در کمیسیون خدمات شهری در حال تهیه بسته‌های تشویقی برای مالکینی هستیم که نسبت به حفظ باغ و رسیدگی به درختان اقدام می‌نمایند. در سال جاری برنامه تملک باغ‌گلزاری در منطقه ۱ به مساحت ۷ هزار متر مربع و باغ‌اشراقی در خیابان سمیه به مساحت ۵۰۰۰ متر مربع در دستور کار مدیریت شهری است و همچنین باغ صادقی در منطقه ۲ به مساحت ۸ هزار

احیای باغات قم یکی از اولویت‌های مهم شهرداری

سید مرتضی سقائیان‌نژاد، شهردار قم در جلسه شورای سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری گفته یکی از سیاست‌ها و رویکردهای مهم شهرداری قم، احیای باغات اطراف شهر و استفاده بهینه و عمومی از ظرفیت این عرصه‌های ارزشمند است.

جوادیان متولی اصلی سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری هم که به همراه تیم خود در سال‌های اخیر انقلابی در فضای سبز شهری قم ایجاد کرده‌اند در تابستان سال گذشته از تلاش برای تملک باغات باقی مانده در شهر خبر داده بود و همچنان معتقد است در مسیر تملک مشکلاتی وجود دارد اما سازمان پارک‌ها و فضای سبز از هیچ تلاشی برای برگرداندن ریه‌های تنفسی شهر به عموم مردم فروگذار نمی‌کند.

احیای باغات باقی مانده با تهیه بسته حمایتی برای مالکین در شورای شهر

رییس کمیسیون خدمات شهری شورای اسلامی شهر قم می‌گوید: اقدامات سازمان پارک‌ها در حفظ باغات ارزشمند است و احیای باغات باقی مانده شهر اولویت اصلی مدیریت شهری است. سید مجتبی سبحانی ثابت با اشاره به طرح شناسایی و شناسنامه‌دار شدن باغات قم می‌افزاید: این طرح در جهت صیانت از این سرمایه‌های طبیعی در شهرداری قم صورت گرفته که قدم اول در حفظ باغات باقی مانده شهر بود.

باید تملک شده و درهای‌شان به روی مردم باز شود. اگر لازم است در این زمینه باید قانون‌گذاری صورت بگیرد.

حالا دیگر بر کسی پوشیده نیست که تحول در عرصه فضای سبز قم شهر قم ۱۳ من الشمس است. اینکه تا همین ۶ سال پیش سرانه فضای سبز شهر قم ۱۳ مترمربع بود و حالا به بالای ۲۰ مترمربع رسیده است و قم را جز سه شهر برتر کشور در حوزه توسعه فضای سبز کرده است. حالا تصور کنید باغات قم هم ضمیمه این عدد و رقم‌ها شود. چیزی که به گواه تاریخ، زمانی به ازای ۳۱۵ هکتار بافت درون شهری، چیزی بالغ بر ۲۵۰۰ هکتار باغ وجود داشته است. این یعنی اگر باغ‌ها حفظ می‌شد حالا هر نفر می‌توانست ۳۳ متر سرانه فضای سبز داشته باشد.

با این وجود اما جای امیدواری است؛ چرا که عزمی جدی وجود دارد تا قم دوباره همان باغ شهری شود که در کتاب‌های تاریخ از آن یاد میشد. همین که در سال‌های گذشته سرانه فضای سبز یک شهر کویری در بین تمامی شهرهایی که فرصت‌های آبی بیشتری دارند به پله سوم صعود کرده است یعنی رویای باغ شهر شدن، یک رویای دست‌یافتنی است. می‌توان تابستان داغ قم را با خنکای درختان انار و انجیر از سر گذراند و چشم‌ها را به دیدن شکوفه‌های قرمز عادت داد. می‌توان در آینده‌ای نه چندان دور، روی در و دیوارها نوشت: «شهر من؛ باغ‌آباد!»

کاربری باغات را بگیرد.

وی برای حل این مشکلات خواستار تشکیل کارگروهی با حضور دستگاه‌های ذیربط همچون دستگاه قضائی، شهرداری، استانداری، جهاد کشاورزی و ... شده تا بتوان با یک خرد جمعی حفظ باغات شهر را دستور کار قرار دهند.

ایجاد محیط ورزش و تفریح برای مردم یک عبادت است

حفظ ریه‌های تنفسی شهر آنقدر مسئله مهم و قابل توجهی است که آیتا... اراکی عضو مجلس خبرگان رهبری نیز با انتقاد از برخی نهادهای در این زمینه گفت: در گذشته چند پارک در قم بود که برخی نهادهای آن را به روی مردم بستند، که این موضوع قابل انتقاد است؛ چه اشکالی دارد که مردم از این فضاها استفاده کنند؟

وی با اشاره به نیاز مردم به داشتن استانداردهای تفریحی و استفاده از هوای پاک تأکید کرد: در محدوده شهری فضای تفریحی به‌اندازه کافی وجود ندارد و باید تمام ارگان‌ها به این نیاز مردم فکر کنند و این یک وظیفه شرعی است. آیتا... اراکی با بیان اینکه ایجاد محیط ورزش و تفریح برای مردم یک عبادت است گفت: نباید به این کار به‌عنوان یک کار لهو و بی‌فایده نگاه کرد.

وی ادامه داد در شهر قم زمین‌های بزرگ رهاشده داریم که باید این‌ها در اختیار شهرداری قرار گرفته و تبدیل به محیط ورزش و تفریح شود.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم همچنین گفت: باغات درون شهری هم

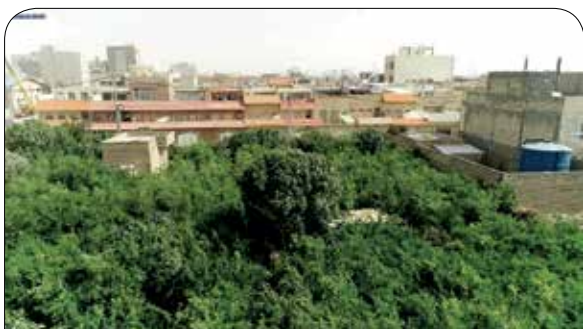
و کمیسیون ماده پنج باید در زمینه تملک باغات انعطاف به خرج داده و از ظرفیت‌های استانی و ملی به منظور تملک باغات استفاده شود.

معاون محیط‌زیست و خدمات شهری شهرداری قم با صحبت‌هایی مشابه با سایر مدیران شهرداری، باغات قم را سرمایه‌های ارزشمندی دانسته که ایجاد آنها سالیان زیادی زمان برده است.

او با اشاره به اقدامات شهرداری در این خصوص گفته خارج کردن باغات شهر از محدوده شهری یکی از تلاش‌ها در این حوزه بوده که کار خوبی در برخی مناطق شهرداری انجام شده است؛ زمانی نیمی از شهر هزار هکتاری قم باغ بوده اما امروز کمتر از ۱۰۰ هکتار از این مساحت جزو باغات است.

آقای اصفهانیان با اشاره به تدوین آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ و گسترش فضای سبز و اثرات آن در فرآیند تملک باغات به مشکلات پیش‌روی این عرصه نیز اشاره کرده است. اینکه نباید از نقش اقلیم و کمبود منابع آب در تخریب باغات شهر چشم‌پوشی کرد و طی سال‌های گذشته سازمان پارک‌ها با ارائه مشاوره‌های گیاه‌پزشکی، تأمین منابع آب و کود مناسب، تلاش کرده تا کمکی به حفظ این سرمایه‌ها داشته باشد.

و مشکل دیگری که معاون محیط‌زیست و خدمات شهرداری از آن یاد کرده ارزش افزوده بالای قیمت زمین در سال‌های گذشته است که این پدیده نتوانسته به اندازه کافی جلوی سودجویی برخی مالکین و تخریب و تغییر

مهندس محمد باقر قربانی
مسئول آموزش سازمان

۶ نکته مهم برای نگهداری گیاهان آپارتمانی در تابستان

ایده آل است و تنها برای گیاهان دیگر ممکن است مشکل ایجاد کند که با رعایت چند نکته ساده می‌توانید از وقوع آن جلوگیری کنید. از همین‌رو بر آن شدیم تا در این مقاله به معرفی ۶ نکته در مورد نگهداری گیاهان در تابستان بپردازیم. با ما همراه باشید.

فصل تابستان فصل بسیار مناسبی برای رشد گیاهان می‌باشد، چرا که هر چیزی که گیاهان می‌خواهند در این فصل وجود دارد. اما نباید فراموش کرد که گرمی هوا و کاهش رطوبت در این فصل می‌تواند به گیاهان آسیب وارد کند. البته این شرایط برای گل‌های فصلی تابستانی و یا گیاهان آپارتمانی آفتاب (نور) دوست

۲. مواظب سوختن برگ‌های گیاهتان باشید!!

فراموش نکنید که در هنگام آبیاری، آن هم در هنگام صبح و تابش خورشید، آب بر روی برگ‌ها نریزد چرا که باعث می‌شود قطرات آب به صورت یک ذره بین عمل کند و باعث سوختگی برگ‌های گیاهان شما شود. بنابراین بهتر است آبیاری در هنگام شب انجام گیرد تا در صورتی که آب بر روی برگ‌های ریخته شد تا طلوع خورشید خشک شوند و سبب سوختن برگ‌ها نشود.

۱. آبیاری گیاهان در فصل تابستان چگونه است؟

در فصل تابستان بهتر است آبیاری در صبح (قبل از شدید شدن تابش آفتاب) و یا عصر انجام گیرد. البته توصیه ما این است که آبیاری در هنگام غروب خورشید صورت گیرد چرا که در هنگام غروب و شب، آب راحت‌تر به ریشه‌ها می‌رسد و درصد زیاد آب تبخیر نمی‌شود. با توجه به اینکه در تابستان گیاهان زودتر خشک شده و رطوبت خود را از دست می‌دهند، بهتر است هر روز گیاهان خود را بررسی کنید و در صورتی که خاک آن‌ها خشک شده بود اقدام به آبیاری کنید.

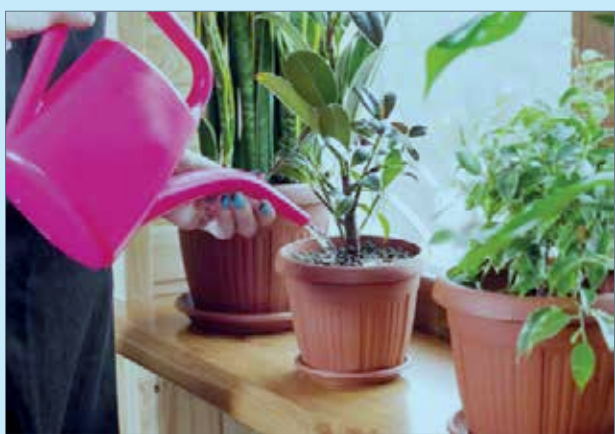
۴. کوددهی گل و گیاه در تابستان چگونه است؟

تقویت‌کننده‌های مخصوص گیاهان نقش غذا را برای آنها ایفا می‌کنند. پس در بهار و تابستان که فصل مناسبی برای رشد و تقویت گیاهان می‌باشد بهتر است هر هفته یکبار طبق دستور العمل اقدام به کود دهی کنید. البته فراموش نکنید که کوددهی بیش از حد نیز می‌تواند به گیاه آسیب بزند و بهتر است در صورت مشاهده کردن علائم کمبود مواد مغذی در گیاهان، از تقویت‌کننده‌ها استفاده کنید. اگر در تابستان احساس کردید رشد گیاه کند است و یا علائم دیگری مانند: نقاط سوخته در حاشیه و داخل برگ‌ها، پژمردگی برگ‌ها و لکه‌های سفید نمکی روی خاک به چشمتان خورد، مقدار کود دهی را کاهش و یا متوقف کنید تا علائم برطرف شوند.

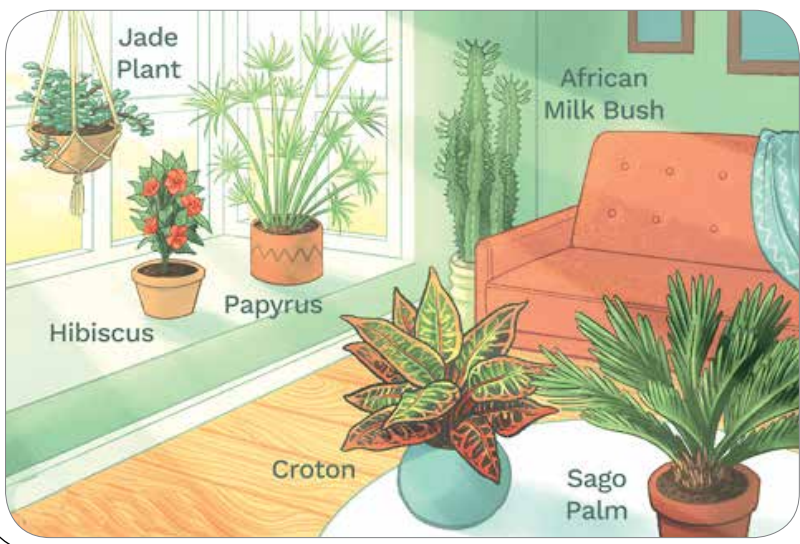
۳. رطوبت مورد نیاز گیاهتان را فراموش نکنید

در فصل تابستان به علت گرمی هوا، میزان تبخیر آب نیز بسیار بالا می‌باشد همین امر باعث می‌شود که گیاهان نیاز بیشتری به آب داشته باشند. بهتر است برای تامین رطوبت گیاهان در فصل تابستان، یک طرف آب در کنار گلدانتان قرار دهید، تا با تبخیر آب رطوبت گیاه تامین گردد. همچنین می‌توانید از راه‌های دیگر مانند ساخت جزیره و یا غبار پاشی نیز استفاده کنید تا رطوبت گیاه تامین شود. برای ساخت جزیره باید داخل زیر گلدانی را پر از سنگریزه و آب کرده و گلدان را بر روی سنگ‌ها قرار دهید. این کار باعث می‌شود تا بخار آب از قسمت زهکش زیر گلدان بالا رفته و به ریشه‌ها برسد و از این طریق رطوبت مورد نیاز گیاه تامین شود. توجه: از برخورد مستقیم آب با زیر گلدان، خودداری کنید، چرا که سبب پوسیدن ریشه‌ها خواهد شد.

۶. درجه حرارت مناسب گل و گیاه در تابستان

در فصل تابستان به علت گرمی هوا ممکن است گیاهان پژمرده شوند و احساس کنید که گیاه شما شادابی قبل را ندارد. از همین رو باید دقت داشته باشید که بهترین دما برای گیاهان در این فصل ۱۰ الی ۳۵ درجه سانتی‌گراد می‌باشد. پس سعی کنید دمای اتاق را بین این اعداد نگه دارید تا گیاه شما به خوبی رشد کرده و سالم بماند.

۵. در روزهای آفتابی حواستان به نور خورشید باشد!

در فصل تابستان دقت کنید گیاهان را در جای مناسب قرار دهید. اگر چه گیاهان برای رشد به نور خورشید نیاز دارند ولی باید توجه کنید که گیاهان آپارتمانی به نور غیر مستقیم نیاز دارند و در صورت تابش شدید نور آفتاب به آنها به راحتی از بین می‌روند. پس اگر گلدانتان در معرض نور مستقیم خورشید است به فکر جا به جایی آن باشید و باید بدانید که حتی گیاهان فضای باز نیز نیم سایه را به نور مستقیم خورشید ترجیح می‌دهند.

صاحب امتیاز: سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم
 مدیر مسئول: پیام جوادیان
 سردبیر: محمدجواد مختاری

طراحی و صفحه‌آرایی: کانون طراحان (احمد صدیقی)
 دبیر عکس: رضا رضایی
 چاپ: عمران
 همکاران این شماره: محمدرضا چیت‌ساز
 مصطفی رضایی، هادی امجدی

NARVAN

شماره هفدهم • ۱۷ • NARVAN. No.17 • شهریور ماه ۱۴۰۱ • نشریه آموزشی، علمی و خبری سازمان پارک‌ها، فضای سبز و زیباسازی شهرداری قم

برگزاری جلسه شورای سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم

آیین سیاه‌پوشی شهر و رونمایی از ۱۱ سردیس شهدای استان قم

آیین افتتاح و بهره‌برداری از بوستان بانوان حضرت مریم (س)

دیدار مدیر عامل سازمان پارک‌ها و زیباسازی شهرداری با مادر شهید والامقام عباس کلهر

... در فضای مجازی ببینید ...

بازگشت کالسکه به شهر

بوستان‌های بانوان قم

درختان هم‌زخمی می‌شوند. اجرای طرح پانسمان درختان

بازگشت کالسکه به شهر

پانسمان درختان